

TEMATY DO ROZMÓW

ТЕМИ ДЛЯ РОЗМОВ

Tematy do rozmów o nas
i o naszych krajach.
Po polsku i ukraińsku.

CZEŚĆ
PIERWSZA

– MAJA KRÄMER & KAROLINA LAUBE KRÄMER –

TEKST: Maja Krämer, Karolina Laube Krämer
KONSULTACJA MERYTORYCZNA: Biuro Edukacji Urzędu m.st. Warszawy
TŁUMACZENIE: Swietłana Dachno
KONSULTACJA PEDAGOGICZNA: Iryna Ivaniuk, dr nauk pedagogicznych
PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD: Karolina Laube Krämer
ILUSTRACJE: OUZO DESIGN

WYDAWCY:

Fundacja Kocham Polskę, e-mail: fundacja@kochampolske.eu

Unia Metropolii Polskich, e-mail: biuro@metropolie.pl

ISBN: 978-83-7781-164-1

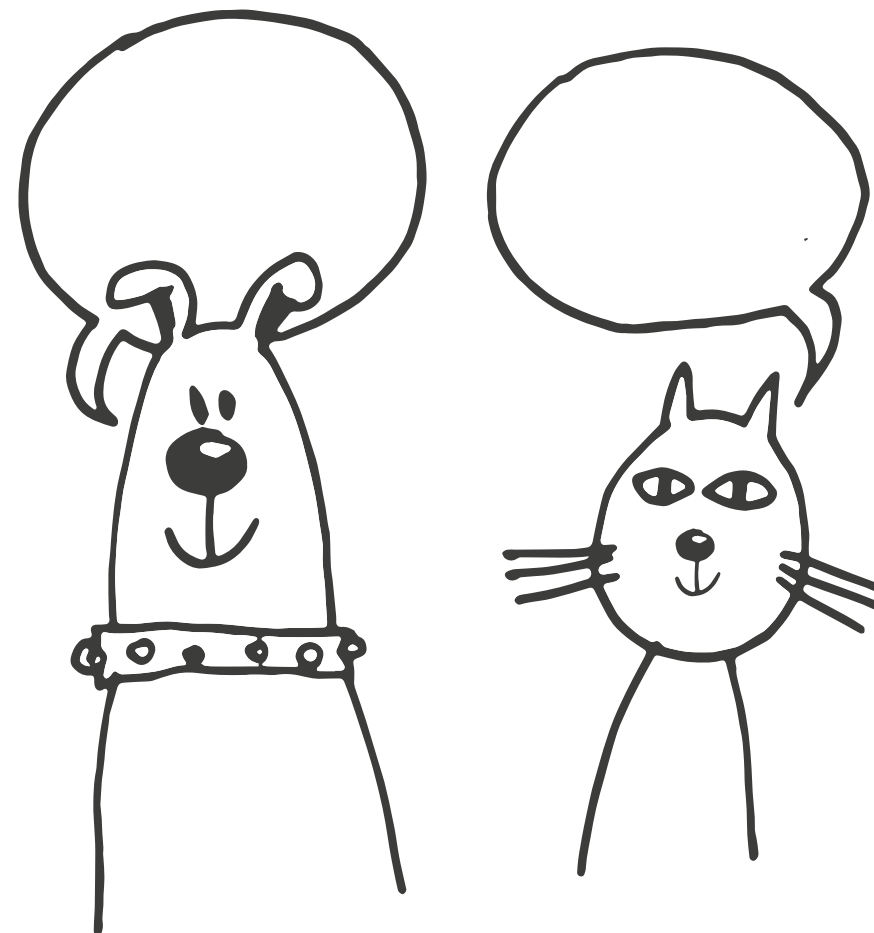
© Copyright by Fundacja „Kocham Polskę”

Warszawa 2022

Wszystkie prawa zastrzeżone

TEMATY DO ROZMÓW

ТЕМИ ДЛЯ РОЗМОВ

– MAJA KRÄMER & KAROLINA LAUBE KRÄMER –

DRODZY RODZICE, DZIADKOWIE, SĄSIEDZI, NAUCZYCIELE, OPIEKUNOWIE!

Oddajemy w Wasze ręce pulę uniwersalnych materiałów: „Tematy do rozmów z dziećmi”. Podsuńcie waszym podopiecznym te propozycje. Zachęćcie do wspólnego, ciekawego i twórczego spędzania czasu z rówieśnikami zza granicy.

PROPOZYCJA

Bez wyboru, bez winy wszyscy zostaliśmy postawieni w sytuacji, w której musimy sobie radzić. Mamy nadzieję, że jak najszybciej nasz świat wróci do normalności, że znów będziemy żyć w pokoju, bez poczucia zagrożenia, normalnie. Bez strachu, cierpienia, łez. Musimy przeczekać trudny okres. Łatwiej obudzić w sobie nadzieję, gdy nie jest się osamotnionym, działając, a nie pozostając biernym, podejmując twórcze aktywności, które nadają sens. Wykorzystajmy wspólnie okoliczności i czas, by:

- przedstawić sobie swoje kraje, kulturę, zwyczaje,
- podzielić doświadczeniami, emocjami,
- poznać się lepiej i zrozumieć nawzajem,
- choć na chwilę odciągnąć myśli od smutnej rzeczywistości i uśmiechnąć się, choćby na moment,
- zacząć uczyć się języka sąsiadów,
- być może zbudować więzi, które przerodzą się w przyjaźń na długo.

Rozmawiając, działając, robiąc coś wspólnie, łatwiej zachować pozory normalności, choć normalnie nie jest.

O „TEMATACH DO ROZMÓW Z DZIEĆMI”

Wszystkich nas zaskoczyła sytuacja. Wiedzieliśmy, że musimy zareagować szybko i konstruktywnie. Przygotowując ten materiał, korzystaliśmy z książki „Nieoczywista Układanka Polska”, zapraszającej do rozmów o Polsce między podziałami i międzypokoleniowo. „Układanka” została napisana dla dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów mieszkających w Polsce. Stąd odniesienia do polskiej rzeczywistości: języka, kultury, tradycji, geografii. Teraz wykorzystujemy tę publikację do rozmowy z Wami. Jest o Polsce, może więc pomóc naszym gościom poczuć się tu pewniej. Najważniejszym jej przesłaniem jest wzajemne poznanie.

Działamy najszybciej jak się da, nie ma czasu na tworzenie od zera. Pamiętajcie:

- teksty pisane były z punktu widzenia polskiego czytelnika,
- nie zmienialiśmy ich (choć są wyjątki),
- każdy tekst został przetłumaczony na język ukraiński przez profesjonalnych tłumaczy,
- identyczne materiały przedstawiamy na kolejnych rozkładówkach: po polsku i po ukraińsku,

- przy każdym temacie pojawiła się ramka specjalna z propozycjami pierwszych kroków w międzynarodowych rozmowach, to inspiracje i pomysły na wspólną aktywność.

By jak najszybciej dostarczyć Wam gotowy materiał, podzieliliśmy go na części – kolejne wątki będziemy podsuwać sukcesywnie.

O CZYM ROZMAWIAĆ?

Niezależnie od okoliczności doba ma 24 godziny. Czym wypełnić czas pod jednym dachem? Czym się zająć? Kluczem jest rozmowa – w rozmowie czas mija szybko. Warto rozmawiać, żeby było miło, na ile się da, żeby choć na chwilę oderwać myśli od ponurej, tragicznej rzeczywistości.

Od czego zacząć? W stresującej sytuacji niełatwo wymyślić temat, nawet z pozoru oczywisty. Podsuwamy więc preteksty do rozmowy, zagajamy. Tematy są zaledwie punktem wyjścia. Wasze dalsze dyskusje i aktywności mogą podążać w dowolnych kierunkach, zgodnie z Waszą wolą, ochotą, zainteresowaniami.

O czym rozmawiać? Tematem są oba nasze kraje. Więcej nas łączy, niż dzieli, chociaż wcześniej mogliśmy nie zdawać sobie z tego sprawy. Ba, nawet nie zastanawialiśmy się nad naszą bliskością. Po rozmowach okaże się, z obu punktów widzenia, że: u nas jest tak samo jak u was, tylko trochę inaczej. Właściwie bez wyjątku nie ma wątku, który nas nie łączy.

Tematów do rozmów nie zabraknie.

JAK KORZYSTAĆ Z MATERIAŁÓW?

Proponowane tematy odnoszą się do codzienności, uniwersalnych doświadczeń, mogą być podejmowane na dowolnym poziomie: od najmłodszych do najstarszych, międzypokoleniowo. Materiały adresowane są do dzieci, choć będzie miło, gdy dorośli włączą się w rozmowę (jeśli dzieci będą sobie tego życzyć).

Wybieracie temat i rozmawiacie, działacie.

Możecie korzystać z materiałów na urządzeniach elektronicznych albo je wydrukować. „Tematy do rozmów z dziećmi” zostały przygotowane w najprostszej, czarno-białej wersji graficznej. Kartki A4 łatwo wydrukować na najprostszej nawet drukarce.

TRZYMAMY KCIUKI ZA NAS WSZYSTKICH!

**Unia Metropolii Polskich
i Fundacja Kocham Polskę**

BOCIANY

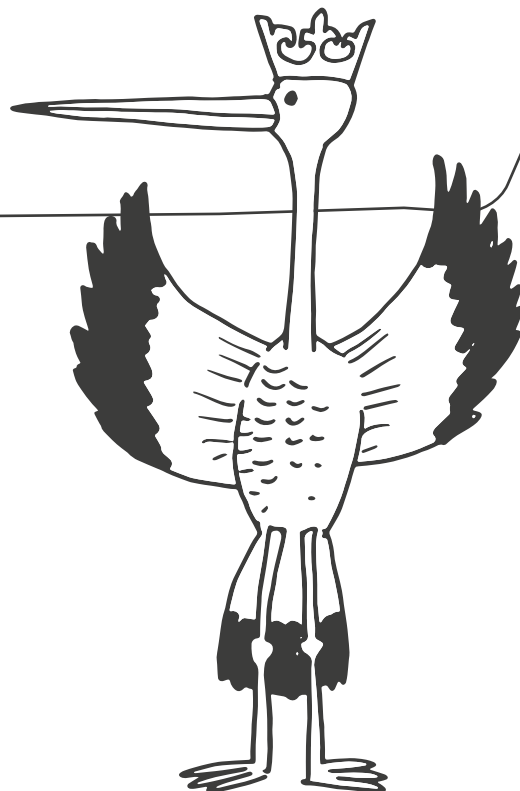
BOCIANY W AFRYCE MÓWIĄ, ŻE NAJLEPIEJ JEST W POLSCE

I wracają tu wiosną każdego roku, pokonując tysiące kilometrów. Najbardziej upodobały sobie domostwa we wschodniej i północnej Polsce. Najpopularniejszą „bocianią wsią” jest Żywkowo, jest tam ponad 50 gniazd, a życie w nich można podglądać przez internet. Każdy kiedyś wierzył, że bociany przynoszą dzieci. Już wiesz, że to nie tak? Może jednak jest w tym ziarno prawdy, bowiem panuje przekonanie, że gdy bocian wybierze jakieś domostwo, to przynosi mu szczęście. Chyba każdego cieszy widok bocianów. Na wiosnę wypatrujemy ich przylotu, latem śledzimy ich loty, dostojne spaceru po łące, kibicujemy pierwszym lotom młodych i sejmikom przed odlotem do ciepłych krajów. Nudno byłoby bez bocianów. Dobrze, że są przywiązane do polskiej wsi i zawsze wracają.

PIERWSZY KROK

Sprawdźcie trasę bocianów lecących z Afryki. Po drodze do Polski i z powrotem przelatują nad terytorium Ukrainy. Zorientujcie się, jak przebiegają ich trasy w stosunku do waszych miejsc zamieszkania. Zauważcie, że bociany, tak jak inne wędrujące ptaki, nie znają granic – są wspólne, nasze.

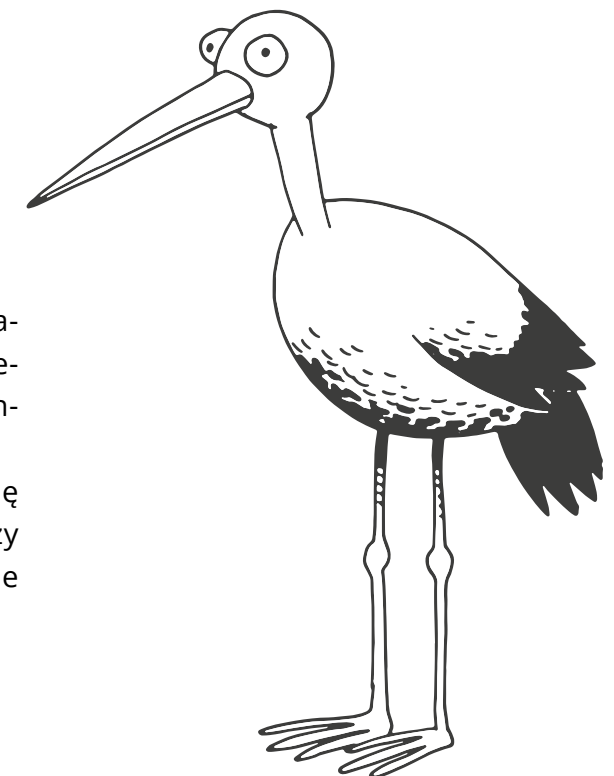
PRAWDA CZY FAŁSZ

co drugi bocian na świecie urodził się w Europie Wschodniej	TAK ☐	NIE ☐
bociany najbardziej lubią żaby	TAK ☐	NIE ☐
bociany przynoszą dzieci	TAK ☐	NIE ☐
bociany przylatują do nas na lato	TAK ☐	NIE ☐
bociany mieszkają w dziuplach	TAK ☐	NIE ☐
bociany wydają dźwięki „kle, kle”	TAK ☐	NIE ☐
bociany zwiastują nadchodzącą wiosnę	TAK ☐	NIE ☐
bociany mają czarne dzioby i nogi	TAK ☐	NIE ☐
bociany mają świetną orientację w przestrzeni	TAK ☐	NIE ☐
bociany potrafią pływać	TAK ☐	NIE ☐

ALERT

Czy wiesz, że naukowcy prowadzą badania liczebności bocianów? Do liczenia potrzebna jest współpraca wolontariuszy. Może to coś dla ciebie? Ale i amatorsko można zabawić się w liczenie bocianów. Kto ich naliczy najwięcej przez cały sezon? Szczęście gwarantowane.

ILUSTRACJE KSIĄŻEK DLA DZIECI

POLSCY ILUSTRATORZY KSIĄŻEK DLA DZIECI SĄ ZNANI NA ŚWIECIE

Na najważniejszych międzynarodowych targach książek dla dzieci, które odbywają się co roku w Bolonii, polscy ilustratorzy otrzymują prestiżowe nagrody. Nie bez powodu. Ich prace są po prostu wspaniałe. Otwierają świat, ożywiają wyobraźnię, zapraszają w krainę magii. Ich dzieła doceniają wydawcy i czytelnicy, kochają adresaci, czyli dzieci. Polska szkoła ilustracji dla dzieci ma długą tradycję. Jan Marcin Szancer, Józef Wilkoń, Janusz Grabiński, Bohdan Butenko to klasycy. Dziś w ich ślady idą młodzi twórcy – Katarzyna Bogucka, Marianna Oklejak, Jan Bajtlik, Marianna Sztyma, Agata Dudek, Ola Cieślak, Karol Banach, Dawid Ryski i wielu innych. Od graficznej jakości książek dla najmłodszych zależy ich gust w przyszłości, to książki dzieciństwa kształtują naszą wrażliwość na otoczenie, poczucie piękna. Możemy być spokojni o następne pokolenia. Wystarczy kupować, oglądać i czytać – wybór prawdziwych dzieł sztuki na półkach (również w księgarniach internetowych) z książkami dla najmłodszych jest imponujący.

ZŁY GUST

Uwaga na graficzne potworki. Jest ich co niemiara. Omijaj je szerokim łukiem.

PIERWSZY KROK

Zróbcie przegląd domowej biblioteki. Może znajdą się tam książki znane każdemu z was? Porozmawiajcie, które ilustracje wam się podobają. Ciekawe, czy macie podobny gust? Zastanówcie się, jakiego typu ilustracje trafiają do was, które otwierają waszą wyobraźnię. Może zrobicie ranking najpiękniejszych?

WBREW ZASADOM

Ponoć o gustach się nie dyskutuje. Wbrew temu powiedzeniu zaproś rodziców, dziadków, kolegów i podyskutujcie o swoich upodobaniach. Jakie książki lubicie? Jakie ilustracje się wam podobają, a jakie nie? Czy macie ulubionych grafików? Ulubione techniki ilustracji? Czy widzicie różnice pomiędzy starymi ilustracjami (z okresu dzieciństwa rodziców i dziadków) a współczesnymi? Co się zmieniło? Dlaczego ilustracja ma takie znaczenie?

Stwórzcie rodzinną listę ulubionych ilustratorów wszechczasów.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

TO TRZEBA MIEĆ

Wybitne dzieło stworzyli Aleksandra i Daniel Mizielińscy – graficy i twórcy książek. Ich „Mapy” (wyd. Dwie Siostry) wydano już w milionach egzemplarzy, w wielu krajach na całym świecie. Tę wielką – formatem i formą – książkę naprawdę trzeba mieć. Nie da się od niej oderwać wzroku.

Zdobądź ją i oglądaj, poznawaj świat, baw się. Rozwijaj się i ciesz oczy.

JĘZYK POLSKI

ŁAMAŃCE JĘZYKOWE. POLSKI NIE JEST ŁATWY

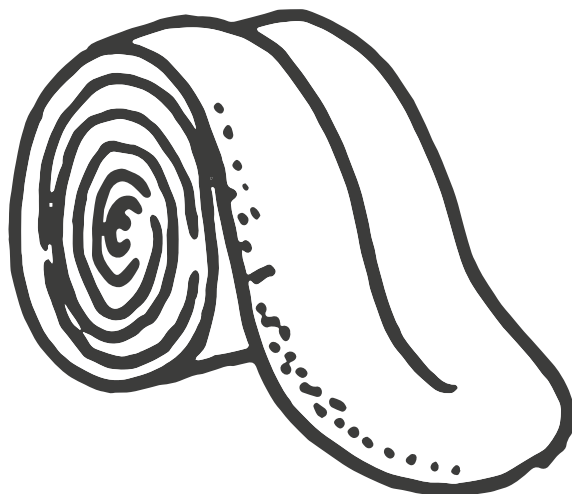
A niechaj narodowie wždy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają.

Mamy swój język. Wiedział to już Mikołaj Rej. I jest. Język polski. Żółć. Łódź. Chrząszcz, który brzmi w trzcinie. Szczypczyki. W filmie Brzęczyszczkiewicz, a na arenach sportowych gwiazdy – Błaszczkowski i Włoszczowska. Różne słowa, różne pułapki językowe, jedyne takie litery, głoski. Dla większości cudzoziemców nie do wymówienia. Język polski, dla nas naturalny, wyssany z mlekiem matki, miło brzmiący, uważany jest za jeden z najtrudniejszych języków świata. Jego trudność wynika z wielości spółgłosek i nielicznych samogłosek w zasobie dźwięków, co powoduje przewagę spółgłosek w każdym wyrazie /słowie/. W dodatku mamy dużo spółgłosek sycząco-szeleszczących (Jak ma to wymówić cudzoziemiec? Litości!): s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż, ś, ź, ć, dź – aż 12! Jeżeli do tego dodać samogłoski nosowe ę i ą, którymi dysponujemy jako jedyni Słowianie, to może łamać się nasz język nie tylko obcokrajowcom. Mowa polska jest zasobna w odcienie znaczeń słów i form gramatycznych. Może być piękna i bogata albo brzydka i uboga w zależności od tego, kto i jak się nią posługuje.

WSPÓLNOTA JĘZYKOWA

Nikt nie wybiera sobie języka ojczystego – rodzi się człowiek i słowo po słowie opanowuje mowę otoczenia. Poznaje świat i kulturę, czyta pierwsze słowa, składa zdania – i tak język tworzy wspólnotę. Polski jest naszym pierwszym językiem, ale uczymy się też innych, a inni uczą się polskiego.

Znasz kogoś, kto nauczył się języka polskiego, bo chciał? Wzruszające, nie uważasz? Wsłuchaj się, doceniaj, zauważaj oryginalne zbitki, kalki z jej/jego ojczystego języka. Pomagaj, wspieraj, ale nigdy nikt nie pesz, gdy popełnia błędy.

WYMYŚLANIE WYZWAŃ NAJ...

Najdłuższe słowo

Słowo, które ma najwięcej spółgłosek

Słowo najbardziej szeleszczące

Słowo, które ma najwięcej polskich liter (tych tylko naszych), czyli najbardziej polskie słowo

Na jakie litery nie zaczynają się polskie słowa

Najładniej brzmiące

Najbardziej ulubione słowo

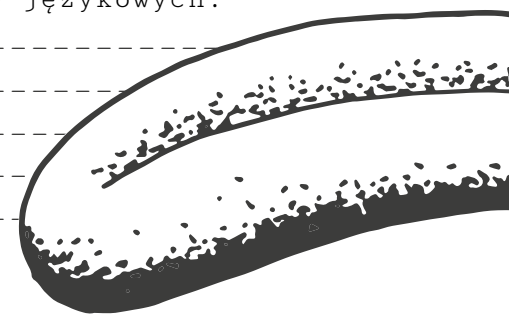
Najtrudniejsze do wymówienia zdanie

Wypisz jak najwięcej trudnych słów. Gdy spotkasz obcokrajowca, zrób mu/jej egzamin z polskich łamańców językowych.

PIERWSZY KROK

Jak uważacie, czy nasze języki są podobne? Czy rozumiecie się nawzajem? Poznajcie litery obu alfabetów, poćwiczcie zapisywanie prostych słów. Pobawcie się różnymi słowami. Znajdźcie te, które brzmią tak samo w obu językach i te, które są zupełnie inne. Łamcie języki, wypowiadając najtrudniejsze słowa.

KULTOWE FILMY

KOLEJNE POKOLENIA MOGĄ JE OGLĄDAĆ BEZ KOŃCA

Są filmy, które przemijają, i takie, które zostają. W myśli, w sercu, w mowie. Te zapadające w nas głębiej, mocniej, trafiające w zapotrzebowanie społeczne stają się kultowe. Do nich się wraca. Łączą pokolenia, tworzą pomosty porozumienia, kwestie z nich wchodzą do codziennego języka. W przedziwny, magiczny sposób, wrastają w nas. Ile ich jest? Czy jest jedna obowiązująca lista? Czy da się z góry przewidzieć, że ta kultowość zaskoczy? Nie. Końcowy efekt to suma: pomysł i scenariusz, plus kreacje aktorskie, teksty, obrazy, nastawienie i potrzeba odbiorców. Trochę przypadek, energia i historia. Miło mieć kultowe filmy w domowej filmotece, choćby wirtualnej. Każde pokolenie dodaje swoje.

DEFINICJA

Czym jest dla ciebie kultowy film?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PIERWSZY KROK

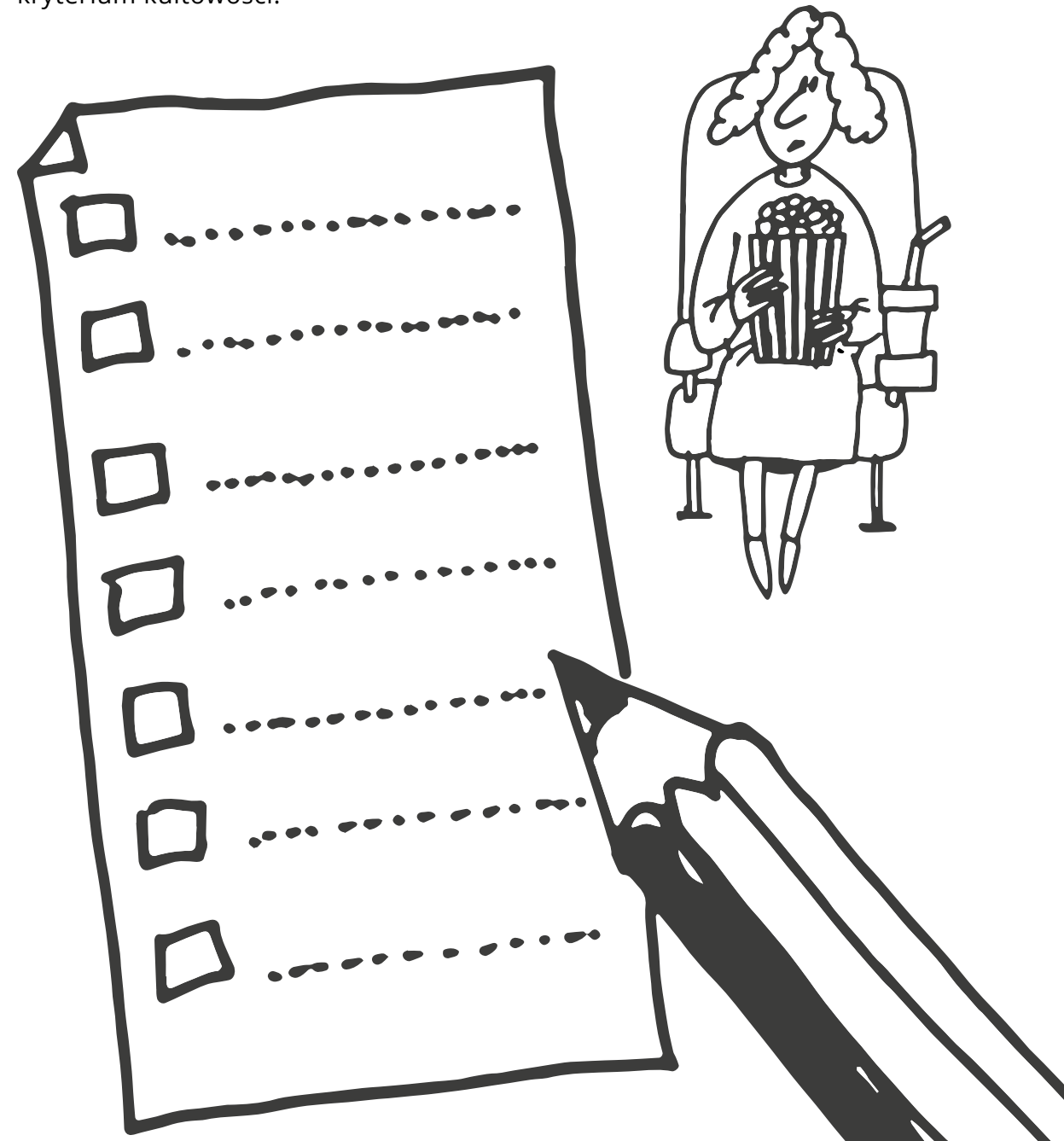
Poszukajcie w internecie waszych ulubionych filmów, seriali – polskich i ukraińskich. Możecie obejrzeć całe i/albo wybrane fragmenty. Opowiedzcie, o co chodzi, być może konteksty nie będą oczywiste. Spróbujcie wytłumaczyć, dlaczego waszym zdaniem są kultowe.

LISTA RODZINNA

Każde pokolenie ma własne typy, własną pamięć, konteksty. Wydobądź od rodziny filmowe zeznania. Im więcej pokoleń pozyskasz do współpracy, tym będzie ciekawiej.

Wspólnie obejrzyjcie kandydatów do rodzinnej listy. Ciekawe będzie nie tylko to, jakie filmy wybierze, ale również jakie odrzucicie, które nie wytrzymują próby czasu. To miejsce na międzypokoleniowe zwierzenia, listę filmów spełniających kryterium kultowości.

NAZWISKA

HISTORIA RODZINY W PIGUŁCE

Nosimy różne nazwiska. Szlacheckie i chłopskie, długie i krótkie, polskobrzmiące i obcego pochodzenia. Bo jesteśmy barwną mozaiką kultur. Wiele jest nazwisk biorących brzmienie od nazw rzeczy, zawodów, miejscowości, miejsca zamieszkania, nazw dni, miesięcy, zwierząt: Ogórek, Kowal, Kalisz, Zagórny, Poniedziałek, Lipiec, Zając. Najwięcej typowo polskich nazwisk ma końcówki -ski/-ska – jak Malinowski, Bajkowska. Nazwisko ma w sobie historię i energię rodu, jest nazwą wspólną dla całej rodziny, jest dziedziczone przez dzieci po rodzicach. Zwyczajowo kobiety, wychodząc za mąż, przybierają nazwisko męża. Jednak wiele decyduje się zachować oba nazwiska, np. Nowak-Kowalska. Jest prawie regułą, że dzieci dostają nazwisko po ojcu, ale można dziecku nadać dwa nazwiska – po matce i po ojcu. Po równo. Nazwisko to my. Kiedyś wystarczało, dzisiaj już nie – każdy ma swój numer zwany PESEL, ale on jest statystycznie bezduszny.

DRZEWO GENEALOGICZNE

Czy wiesz, jakie jest pochodzenie twojego nazwiska? Poszukaj informacji o przodkach. Ciekawe, do ilu pokoleń wstecz dotrzesz? Ile nazwisk należących do członków twojej rodziny uda ci się ustalić? Będziesz już o krok od drzewa genealogicznego twojej rodziny. Badanie dziejów przodków może być bardzo ciekawe.

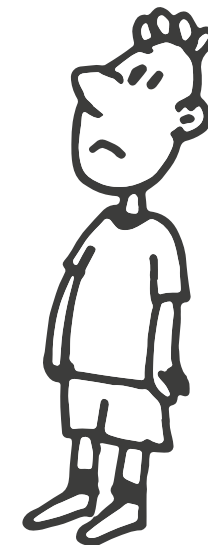

PIERWSZY KROK

Zacznijcie od swoich nazwisk. Przeanalizujcie, czy coś znaczą w bezpośrednim znaczeniu. Czy są typowe dla waszego kraju, czy może mają źródło w innej kulturze? Spróbujcie zrobić swoje drzewa genealogiczne. Opowiedzcie sobie o najbliższej i dalszej rodzinie.

Najpopularniejsze w Polsce (w wersji męskiej):

Nowak	Kozłowski
Kowalski	Jankowski
Dąbrowski	Wojciechowski
Lewandowski	Kwiatkowski
Wójcik	Kaczmarek
Kamiński	Mazur
Kowalczyk	Krawczyk
Zieliński	Piotrowski
Szymański	Grabowski
Woźniak	Nowakowski

Zastanów się, ile osób o takich najpopularniejszych w Polsce nazwiskach znasz. Czy oni znają źródło pochodzenia swojego nazwiska? Zapytaj.

NOWE SŁOWO

Najwięcej jest wśród nas Nowaków, są potomkami osób, które skądś przybyły, dołączyły do nowego środowiska, stały się „nowakami”, nowymi członkami wspólnoty. Może podobnie warto pomyśleć o ludziach, którzy przybyli do nas ze świata, żyją wśród nas – oni są współczesnymi „nowakami”. Przybysze powinni się czuć u nas dobrze, a nazywanie ich „uchodźcami” bywa stygmatyzujące. Z inicjatywą nowego słowa wystąpiła Jana Shostak, Białorusinka o polskich korzeniach. Jak ci się podoba? Profesor Jan Miodek jest „ZA”.

ANALIZA GRAFOLOGICZNA

To jest miejsce na twój podpis – taki prawdziwy, pełny, jak u notariusza – imię i nazwisko. Poproś innych domowników, aby złożyli autografy koło twojego. Na pamiątkę. Jesteście rodziną, więc przy okazji możesz zbadać podobieństwa i różnice waszych charakterów pisma i podpisów.

Zawsze pamiętaj o tradycji przedstawiania się i pisania – imię zawsze jest pierwsze, a nie odwrotnie. Tak jest poprawnie i po polsku.

(miejsce na twój podpis)

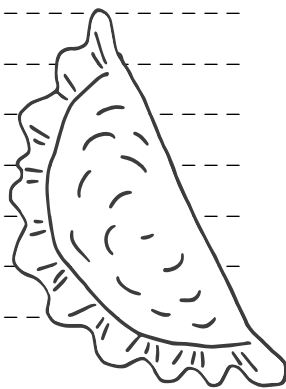
PIEROGI

NASZA SPECJALNOŚĆ NARODOWA?

Mamy takie przekonanie, ale czy na pewno uprawnione? Z pierogów jesteśmy dumni i uważamy je za naszą specjalność. Jak to pogodzić z chińskimi pierożkami wonton, włoskimi ravioli czy tortellini, ukraińskimi warenikami? Żyjemy w kulinarnym tyglu. Polska kuchnia czerpie z wielu kultur, przecież przez nasze ziemie przez wieki przeszły armie wielu narodowości. Po każdej został spadek, także kulinarny. Faktem jest też, że w różnych częściach globu, z podobnych, dostępnych składników, niezależnie od siebie, powstawały podobne przepisy na potrawy. Nikt nie ma patentu na pierogi, a nasze tradycyjne, domowe, rzeczywiście są pyszne. Łączy się z nimi legenda o cudownych modlitwach świętego Jacka, który karmił biednych pierogami.

PRZEPIS

Farsz może być różny. Sukces pierogów to ciasto. Czy masz swój niezawodny przepis? Zdobądź i zapisz TU przepis na ciasto, najpyszniejsze na świecie.

A line drawing of a dumpling, possibly a gyoza or similar, is positioned on the right side of the page. The dumpling is oriented vertically, with its pointed end at the top. It features a series of small, curved lines along its top edge, suggesting a pleated or crimped texture. The entire page is filled with horizontal dashed lines, providing a guide for writing practice.

PIERWSZY KROK

Zróbcie wieczór pierogów. Każdy proponuje swoje ulubione i organizujecie pierogowe przyjęcie dla waszych bliskich. Znajdźcie przepisy, skompletujcie potrzebne składniki. Wspólnie wyrabiajcie ciasto, ulepcie pierogi, ugotujcie i uczta gotowa. Możecie zrobić plebiscyt: które smakowały lepiej? (Zakład, że nie będzie zwycięzcy :)

DODAJ DO ULUBIONYCH

Twoje ulubione pierogi (przyznaj im gwiazdki od 1 do 6):

Z ziemniakami i białym serem ★★★★★

Leniwe ☆☆☆☆☆

Z kapustą i grzybami ★★★★★

Z kapustą i mięsem ★★★★★

Ze szpinakiem ★★★★★

Z soczewica ★★★★★

Z miesiącem

Z owocami, jakimi?

_____ ☆☆☆☆☆

_____ ☆☆☆☆☆

_____ ☆☆☆☆☆

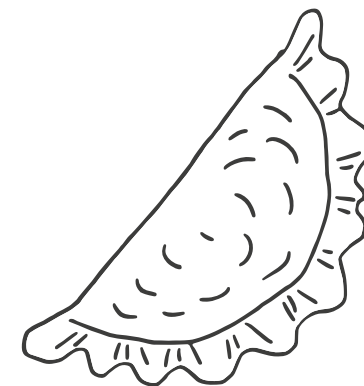
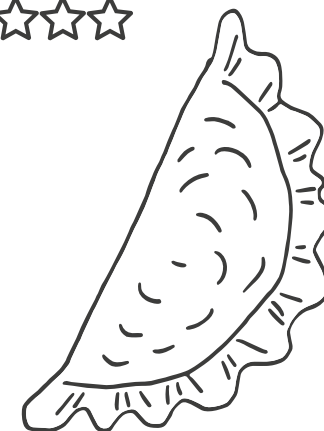
Inne, jakie?

_____ ★★★★★

_____ ★★★★★

_____ ☆☆☆☆☆

_____ ★★★★★

Zastanów się, czy wolisz pierogi klasyczne, czy też eksperymentalne. Na słodko, a może na słono? Same, czy raczej z dodatkami (masło, skwarki, śmietana, co lubisz).

PRZYSŁOWIA

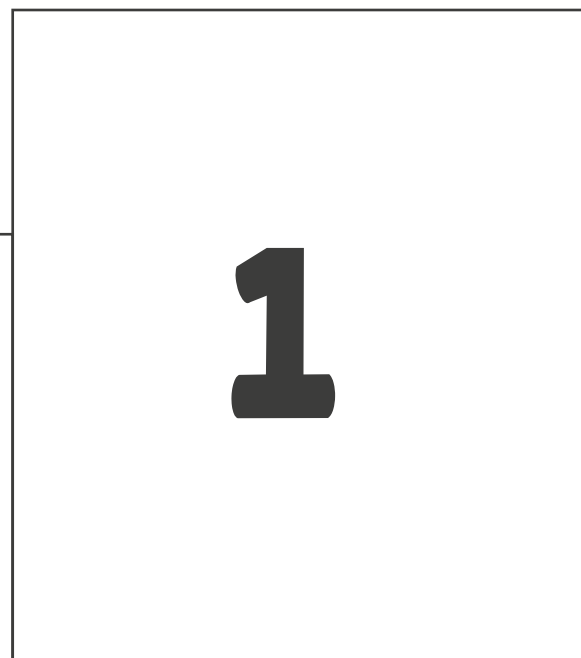
MĄDROŚĆ NARODU, JAK MÓWI PRZYSŁOWIE

Przysłowia, powiedzenia, powiedzonka, cytaty, porzekadła, maksymy są trwale obecne w obyczajowości i kulturze każdego narodu, należą do codziennego języka komunikacji. Każde ma w sobie to „coś” – mądrość właśnie. Powstawały w różnym czasie, mają różny rodowód, a jednak, czy to nie fascynujące, wszystkie (chyba że znajdziesz wyjątek) przekazywane z pokolenia na pokolenie są aktualne do dziś. Prostymi słowami i w zwięzłej formie – w przenośni mówią „jak jest”. Czujemy i rozumiemy ich sens intuicyjnie, posługujemy się nimi, aby celnie się wypowiedzieć, nabrać otuchy, wytłumaczyć świat. Jest jedno uzasadnienie fenomenu uniwersalnego przekazu przysłów – natura ludzka. To my, nasze zachowania, postawy, motywacje, niezależnie od czasów, w którym przyszło żyć, szerokości geograficznej, stanu społecznego są takie same. Bo jesteśmy ludźmi.

TYPOWANIE 1-2-3

Wytypuj swoje ulubione, najtrafniejsze twoim zdaniem, przysłowia. Przyznaj im miejsca medalowe.

PIERWSZY KROK

Przygotujcie przegląd znanych i lubianych przysłów ludowych, uznawanych za tradycyjne z waszych krajach. Ciekawe, czy okaże się, że część jest wspólna/podobna? Poszukajcie w pamięci, sięgnijcie do doświadczeń i opowiedzcie sobie o konkretnych sytuacjach, do których pasują mądrości ludowe.

NASZE-OBCE

Najlepiej znamy polskie przysłowia albo te pochodzące z naszej kultury. Warto sięgnąć też po mądrość świata chińskiego, żydowskiego, arabskiego, afrykańskiego. Wszędzie możemy odnaleźć charakterystyczne elementy nawiązujące do natury ludzkiej.

Poszukaj przysłów innych narodowości. Widzisz różnice? Czy równie trafnie opisują świat?

WRÓBLE I GOŁĘBIE

ODWIECZNI TOWARZYSZE MIEJSKIEGO ŻYCIA

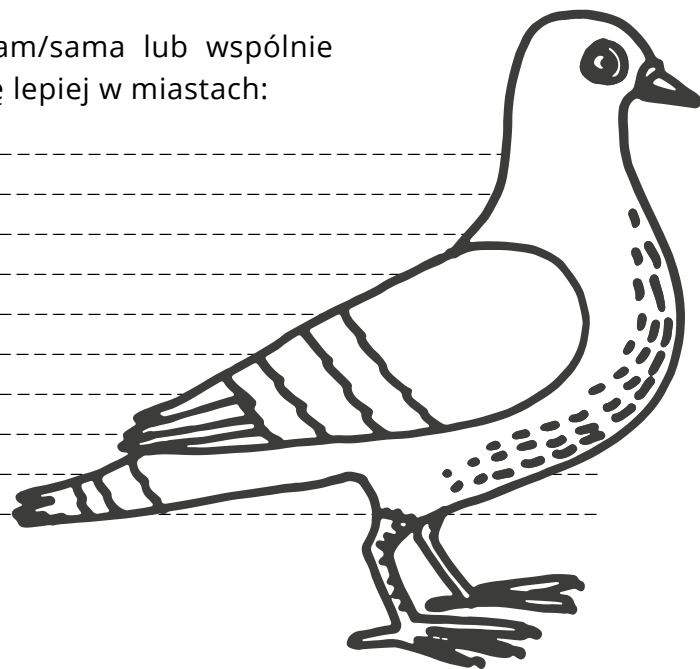
Miasta bez wróbli i gołębi byłyby smutniejsze, mniej dźwięczne. Te ptaki dodają gwaru, życia i uroku rynkom, parkom, skwerom. Najbardziej znane, te spod Sułkiewicza w Krakowie, zostały uwiecznione na wielu filmach. Stosunek do gatunków to kwestia faktów i dobrego lub złego PR-u. Niektórzy nie przepadają za gołębiami, bo one rzeczywiście brudzą, ale pięknie gruchają i zasługują na sympatię. Wróble cieszą chyba wszystkich, mają wiele wdzięku, radości, a ich podskoki na dwóch nóżkach są przezabawne. Wróble i gołębie egzystują w zgodzie. Duży i mały. Pióro w pióro. Oba gatunki doskonale przystosowały się do miejskiego życia. Wróble zajmują zakamarki rynien i murów, gołębie strychy, loggie, nisze, a za naturalne ostoje przyrody służą im parki, działki, skwery, cmentarze.

NA POMOC SŁABSZYM

Obecnie w Warszawie stale zakłada gniazda aż 170 gatunków ptaków. Popularne stały się szpaki, kawki, sikorki, kaczki, jerzyki. Zaakceptowały miejskie życie, zakwaterowanie i wyżywienie.

Pomyśl, co możesz zrobić sam/sama lub wspólnie z innymi, żeby ptakom żyło się lepiej w miastach:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

PIERWSZY KROK

Wybierzcie się na spacer po okolicy lub na dalszą wycieczkę. Obserwujcie ptaki w terenie. Odwołując się do własnych obserwacji, do pamięci, ustalcie, czy w waszych krajach żyją takie same ptaki. Wymieńcie wrażenia. Od już, wspólnie możecie zatroszczyć się o ptaki i zorganizować im poidelko.

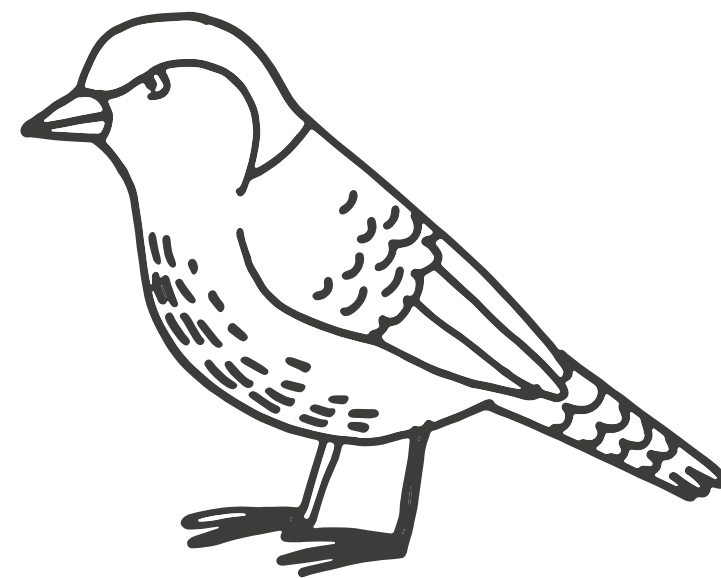
APEL

To ważne. Przekaż, komu tylko możesz, tę mądrość ornitologów. Liczy się liczba poinformowanych.

Gdy nie ma bardzo silnych mrozów, gdy ziemia nie jest pokryta grubą warstwą śniegu – nie dokarmiajmy ptaków! Podając im pożywienie, rozleniwiamy je. Przyzwyczajają się do łatwego zdobywania pokarmu i trudniej im będzie bez wsparcia przetrwać. Ptaki bez nas się wyżywią. Zaufajmy ich instynktowi.

I jeszcze jedno:

Za nic nie można dawać ptakom jedzenia, które im szkodzi. Na liście zakazanych są między innymi produkty: słone, z przyprawami, zepsute, spleśniałe. Co innego woda. Czystą, świeżą wodę zawsze i wszędzie możemy wystawić ptakom w miseczce. Będą wdzięczne.

ZUPY

CHYBA NIGDZIE NA ŚWIECIE NIE MA TAK WIELU ZUP JAK U NAS

Trudno zaprzeczyć – tradycyjny polski obiad zaczyna się od zupy. Potem może być jeszcze drugie i deser, ale zupa to podstawa. Mamy ich wiele rodzajów i regionalnych odmian. Każdy ma ulubioną. Jedni nie wyobrażają sobie dnia bez rosółu (są tacy, którzy rosół jedzą już na śniadanie), dla innych istnieje tylko pomidorowa, jak kto lubi – jako krem albo z ryżem lub makaronem. Wariantów jest mnóstwo. Wielu amatorów ma ogórkowa, inni kochają żur, kapuśniak, barszcz, flaki, fasolową czy czerninę. Cudzoziemców nasze zupy zaskakują, ale im smakują. I to jest wartość. A my lubimy zupy i je jemy – co komu odpowiada. Wybór jest ogromny, bo do rodzimych dołączyły jeszcze przybyłe ze świata: pho, miso, minestrone, bisque, tom kha, gazpacho, zupa gulaszowa, barszcz ukraiński.

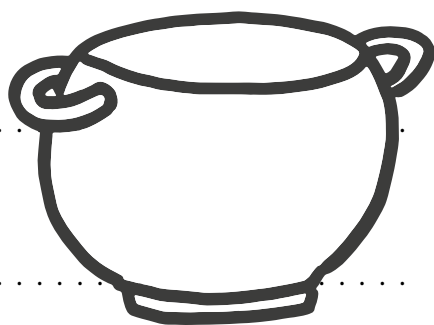
WYZWANIE NA KAŻDY DZIEŃ

Może rzucisz ambitne wyzwanie rodzinie – codziennie inna zupa! Przepisów wystarczy, ale by sprostać zadaniu, musi się zaangażować i zintegrować cała rodzina. Trzeba zaplanować, zrobić zakupy, obrać, pokroić, ugotować, zmiksować, doprawić. Potem tylko się delektować. Można też wrzucić zdjęcia na Instagram, a przepisy na bloga. Zupa, szczególnie ładnie podana, to jest temat!

ZUPA NA DZIŚ:

ZUPA NA JUTRO:

ZUPA NA :

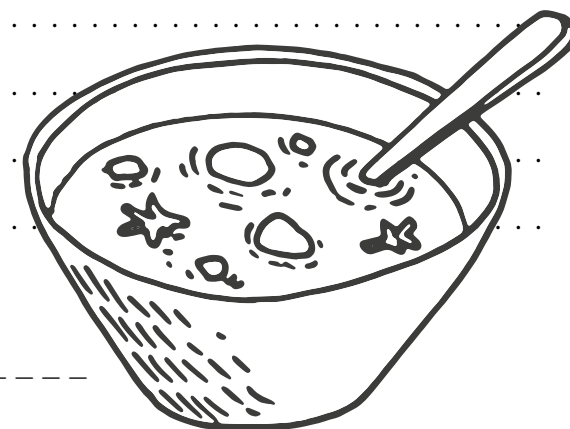
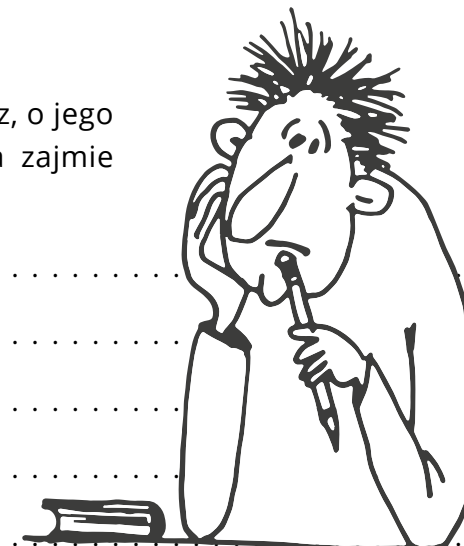

PIERWSZY KROK

Najpierw zawody z głowy: kto wypisze więcej rodzajów zup, tych znanych i lubianych, mniej lubianych, a także tych znanych ze słyszenia, a niepróbowanych jeszcze. Może wspólnie przygotujecie typową polską i ukraińską zupę? Może stworzycie nowy przepis?

PLEBISCYT

Zrób plebiscyt. Zapytaj każdego, kogo spotkasz, o jego ulubioną zupę. Notuj wyniki. Ciekawe, która zajmie pierwsze miejsce.

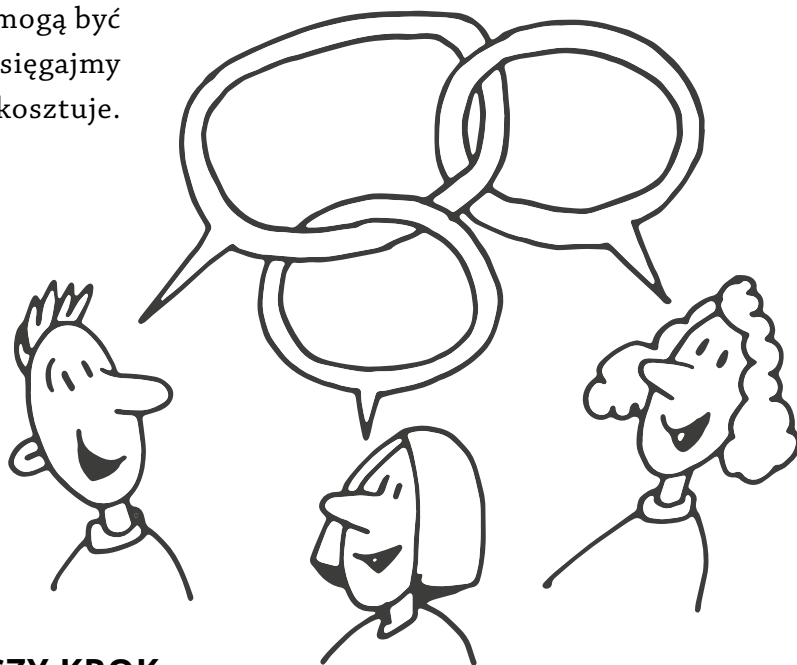

THE WINNER IS

ZWROTY GRZECZNOŚCIOWE

PROSZĘ. DZIĘKUJĘ. PRZEPRASZAM

Magiczne słowa, mogą działać cuda. Miło jest, jak jest miło. Na pewno milej, niż jak jest niemiło. Ktoś się nie zgodzi? Cudzoziemcy, którzy przyjeżdżają do Polski, zauważają, że polska ulica jest smutna. To znaczy, że ludzie są smutni, zapatrzeni w siebie, mało otwarci na innych, mało życzliwi. To oczywiście stereotyp, ale pamiętając o wszystkich zastrzeżeniach związanych z taką generalizującą opinią, trudno się nie zgodzić. Raczej dziwimy się, gdy spotkamy się z życzliwością, niż uznajemy ją za normę. Na kogoś, kto idzie ulicą i się uśmiecha patrzymy podejrzliwie. O co chodzi? Czy coś chce? Może wariat? Nasze emocje, reakcje na otoczenie są jak łańcuszek. Życzliwość jest zaraźliwa, nieżyczliwość też. Mamy wybór. Badania wskazują, że życzliwi, przyjaźnie nastawieni do świata żyją dłużej. Jeżeli kluczem do sukcesu mogą być używane magiczne słowa, sięgajmy po nie. Życzliwość nic nie kosztuje. Dziękuję. Proszę. :)

PIERWSZY KROK

Wspólnie zróbcie listę kontrolną miłych gestów/słów/zachowań. Przygotujcie dwujęzyczny plakat, przypominający o szerokich możliwościach sprawiania, żeby było miło.

ĆWICZENIE TERENOWE

Idziesz ulicą, stoisz w kolejce do kasy, czekasz na autobus. Nie trzeba mieć powodu, by się uśmiechnąć.

Uśmiechnij się do kogoś, bez powodu. Powiedz coś miłego, komuś, kogo znasz albo nie znasz. Co za różnica? Przytul się, za zgodą przytulanego. Obserwuj. Ludzie się otworzą. Uśmiechną. I już będzie milej. Spróbuj. Może zadziała.

ĆWICZENIE TECHNICZNE

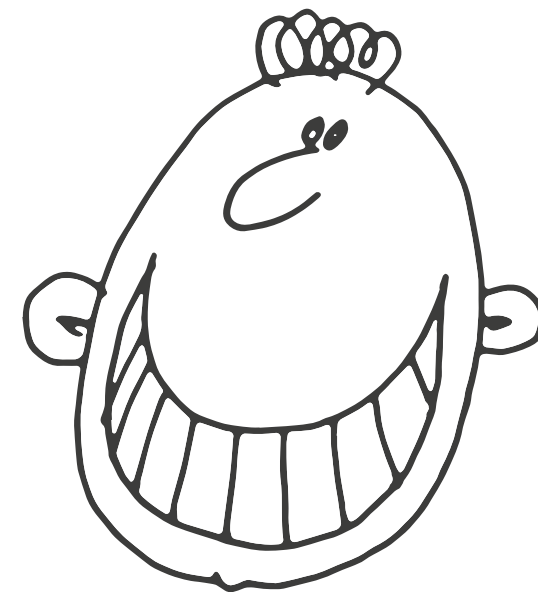
Nasz mózg reaguje na sygnały, działa według schematu, więc można go pozytywnie zmanipulować. Gdy się uśmiechamy, kąski ust idą do góry. Nie masz nastroju do uśmiechu?

Weź ołówek albo słomkę. Włóż poprzecznie w usta. Kąski się uniosą, a twój mózg się „uśmiechnie”. Nastrój ci się poprawi. Spróbuj przed lustrem.

NOWE OTWARCIE

Może świat byłby lepszy, gdybyśmy byli dla siebie mili? Na co dzień. Daj sobie wyzwanie – codziennie, np. przez tydzień, budź się i uśmiecham do wszystkich wkoło. W domu, w windzie, w tramwaju, szkole. Zobaczysz, jak będzie miło.

Słowo do najmłodszych gości z Ukrainy

Witajcie na gościnnej ziemi. Dobrze, że możemy się spotykać, choć okoliczności są dramatyczne. Wojna nie powinna być częścią naszego życia, ale jest. Nikt z nas nie chce takiego świata. Wiemy, że Wasze serca, myśli, emocje są tam, na Ukrainie. Musieliście opuścić swoje domy, przyjaciół, swój kraj. Naszym ludzkim obowiązkiem jest pomagać, ale chcemy żebyście wiedzieli, że nie pomagamy Wam z obowiązku – pomagamy z potrzeby serca. Jesteśmy z Wami i będziemy. Oferujemy pomoc, gościnność, rozmowy, wsparcie. Możecie na nas liczyć.

U UNIA
METROPOLII
POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

